

Tudós fórum

PÁLINKÁS JÓZSEF

ÜNNEPI MEGNYITÓBESZÉDE

a Magyar Tudományos Akadémia 181. Közgyűlésén
2011. május 2.

„De kérdezem, ahhoz, hogy nyugodt lélekkel elmondhassuk: Széchenyi István szelleme él a körünkben, elég-e az, hogy csak az emlékezete éljen? Azt mondom, hogy ha csak az emlékezete él, még nem elég. Alkotásai és emléke csak akkor fog a nemzetnek hasznára válni, ha Széchenyi lelke él a mi lelkünkben, ha önzetlensége és önfeláldozása vezet minket minden ténykedésünkben.”

*Tisztelt Közgyűlés!
Nagyra becsült Akadémikustársaim!
Hölgyeim és Uraim!*

Több mint félszáz éve, hogy Széchenyit éltetve és szellemiségén buzdulva hangzottak el először ezek a szavak. Igen, a múltból nemcsak az ígéreteket, hanem az igaz szavak értékét is örököljük.

Szeretik ezért azt mondani, hogy az Akadémián megállt az idő. Nos, éppen az ellenkezője igaz: az értékek, a tudás és a tudomány tisztaságának örök jelenidejében működünk.

Köszöntöm Önöket!

Az Akadémián minden megfontolás évszázadnyi álmat és nemzetnyi jövőt vált valóra.

Az Akadémián minden döntés eszményt éltet, minden terv tudós erkölcsöt érlel.

Idealizmus? Nem gondolom. Ez a valódi realizmus. Megfelelni az időnek, megismerni a jelent, és tenni a jövőért. Esményektől vezérelve, tudós erkölcsben gyökerezve, felelősséggel a nemzetért.

Hívhatnánk ezt mai, divatos szóval akár szervezeti *mission statement*-nek is.

De itt, ezen a helyen hadd nevezem ezt **Hivatásnak**. Valamennyiünk és Akadémiánk hivatásának.

Tisztelt Közgyűlés!

Három éve vagyok, az Önök megbízásából, Széchenyi szándékának felelős tiszt- és számtartója. Nem uradalmat, annál sokkal sokkal többet kellett ez alatt az idő alatt szolgálni: egy válságterhes korszak tudományos kiegyensúlyozottságát, egy bizalmában megfogyatkozott országban a tudás hitelét, egy kilátásait mérlegelő nemzet jó döntéseit.

A számtartó nem most vet számot, hiszen a Közgyűlés második napján elhangzó beszámoló ezúttal nem csak az elmúlt egy évről, hanem a végéhez érő elnöki ciklus egészéről is fognak szólni.

De a három évhez három célkitűzést kapcsolva mégis szólok arról, **mi Akadémiánk stádiuma, hitele, világa ma.**

A három célkitűzés nemcsak az intézményi működés hatékonnyá válását és rendezettségét, nemcsak a finanszírozás megbízhatóságát és növekedését jelöli ki, hanem mindennek valódi tartalmát: **a tudomány érvényét és erejét.**

Kiszámíthatóság, következetesség, kiválóság. A három évet e három elvvel kötöm a múlthoz és a jövőhöz is. E három elv érvényesült abban, ahogy megtartottuk a társadalmi közbizalmat, megterveztuk a hatékony, megbízható intézményi és pályázati eljárások rendszerét, és nemcsak esélyt, hanem valódi lendületet adtunk a kutatásnak.

A kiszámíthatóság csak következetességgel biztosítható, a következetesség pedig csak **kiváló** teljesítményekkel válhat tartalmassá.

Három év nagyon hosszú idő, ha a napi munka nemegyszer felőrlő folyamából nézzük, de elenyészően kevés ahhoz, hogy valódi műre tekintsünk. Mégis hiszem, minden **kiszámított, következetesen** végigvitt lépés szervesülni tud majd az Akadémia és a tudomány **kiválóságának** örök jelenidejébe.

Tisztelt Közgyűlés!

Tudjuk, hogy az elmúlt három esztendő nagyon sok veszélyt, vihart, változást hozott. Olyanokat, amelyek nem fordíthatók le egyszerűen cselekvési tervek kiszámított lépéseire vagy a napi feladatvégzés rutinjára.

Ebben az időszakban több kellett ahhoz, hogy több legyen az Akadémia sorsa a túlélésnél. Több kellett ahhoz, hogy ne foglyai, hanem formálói lehessünk a változásoknak.

És ez a több csak közös vállalásainkban, együttes munkánkban, elkötelezett, felelős kiállásunkban gyökerezhetett. Ez a több Széchenyi szellemiségéből táplálkozhatott, és abból, hogy azt **következetesen, kiszámíthatóan**, és a **kiválóságban** meggyőződve teljesítjük ki.

Önök ismernek, és tudják, hogy nem vagyok híve a jelszavaknak. De hiszem a tet-

tek eredményeit, a célkitűzések tisztaságát és az eszmények megtartó, értékteremtő erejét.

És tudom, hogy e hitemben egy kiváló, elkötelezett magyar tudós közösség tagja lehetek Önökkel.

Tudom azt is, hogy bármilyen meggyőzőek is lehetnek az eredmények, bármennyire is előremutatóak a változások, bármennyire is meggondoltak a lépések, mindenben lehet javítani, minden jobbá tehető.

Azonban azt is tudom, hogy a legfontosabb célok nem valamihez képest igazak, hogy az értékteremtés szándéka nem viszonylagos, hogy a szembenézés soha nem lehet megalkuvó.

Ezért állítom meggyőződéssel, hogy **az akadémiai kutatóhálózat és a magyar felsőoktatás értéket hoz létre.** Ezen értékek nélkül Magyarország szellemi és gazdasági értelemben is gyors hanyatlásnak indul. Következésképpen **ki kell állnunk** tehát ezek mellett.

Állítom, hogy az igazi tudomány értékrendje nem helyettesíthető formális „minőségbiztosítással”, annak kiemelkedő tudósok példáján, a **kiválóságban** kell érlelődnie.

És állítom, hogy a tudomány jövőjét csak a gyengeségeinkkel való bátor szembenézés, és a kiszámíthatóságot biztosító, gondos tervezés szolgálhatja.

Megújulást ígertem három éve, és következetes folytatást tervezek.

Nemcsak továbbgördülést, hanem megtartott, valódi lendületet.

Kitartást ott, ahol régóta nehéz, mert a jövőnek dolgozunk, és kilátásokat ott, ahol régóta nézünk a múltba.

De kérdezem én, ahhoz, hogy nyugodt lélekkel elmondhassuk egy év múlva is, hogy mindez teljesülhet, elegendő-e, ha Széchenyi István szelleme él a körünkben?

A válasz lehet a legünnepélyesebb és legfontosabb **biztatás**, amellyel a **181. Közgyűlést köszönhetem.**